

„Próbálunk mintát teremteni..”

Molnár István Gábor fotográfus, operatőr, helytörténeti kutató, közösségépítő

Két aranypánt van a homlokomon: az egyik a magyarságom, a másik a cigányságom. Egyikről sem ohajtok lemondani.

(Kovács József Hontalan)

Molnár István Gábor: operatőr, fotográfus, helytörténet-kutató. Budapesten született, 1974-ben. Az Eötvös József Cigány-Magyar Társaság és az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. Felesége, Várad Éva gyermekvédelmi szakember, fia Molnár Ábel Márton középiskolás. Muzsikus cigány családból származik, anyai nagyapja: Rác István csellós, édesanyja Rác Gyöngyi (1944-2013) mérnök, közgazdász, tanár, az „Eötvös József” Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság alapító elnöke. Édesapja, Molnár Márton rendőrtiszt (1945-2002) testőrként szolgált, a Kormányőrség alezredeseként hunyt el.

– Édesanyád nyomdokába léptél, példáját követted, amikor a romák életének jobbá tételével kezdted foglalkozni?

– Nagy hatással volt rám az ő hivatása. Az odaadása, a türelme, a végtelen és kimeríthetetlen szeretete. Ahogy annak idején anyámra az ő édesapja lehetett nagy hatással. Nagyapám a BM Duna Művészegyüttes kisbőgőse volt. Az ötvenes, hatvanas években a Nagykörút és az Üllői út kereszteződésénél laktak. Nagyapám, számos muzsikus barátjával együtt a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetségében tevékenykedett. László Mária vezetésével a cigány kultúra megőrzésével akartak foglalkozni. Sajnos rövid idő adatott meg az akkori szövetségnek.

Amíg más gyerekekkel a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején a Balatonra, Bulgáriába esetleg Jugoszláviába utaztak nyaralni a szülei, addig engem anyám ebben az időszakban Magyarország cigány telepeire vitt magával. Nem tudott kire bízni, így tizenkét éves koromra közel az összes telepen megfordultam. Az ott látottak rendkívüli módon meghatározták az életemet. Ehhez még hozzájárultak, hogy Lakatos Menyhért, Péli Tamás, Kovács József művészek voltak anyám barátai, munkatársai. Otthon gyakran üldögéltem a társaságukban, hallgattam a beszélgetéseiket.

– Ismeretségünk elején még kamasz voltál, azután több kiállításodon gyönyörködhattünk fotográfiáidban. Később húsz évig helytörténetet kutattál. Édesanyád útmutató szavait követted: „Mindig adni kell, fiam!” és „Mindenkinek szeretni kell!” Most mivel foglalkozol?

– Szeretnék egy roma könyvtárat létrehozni. Most ez teszi ki a napjaimat. Célunk összegyűjteni a cigányokról és a cigányok által írt könyveket, kiadványokat, újságokat. Kollégáimmal járjuk az antikváriumokat, megyénként gyűjtjük be az anyagokat. Évente több alkalommal megyünk külföldre könyveket vásárolni. Ötezer kötetnél tartunk, keressük a partnereket, akik szintén gyűjtenek más országban, így cserélhetnénk anyagokat. Szerencsém van, mert Békés Bence, Landauer Attila, Hegedűs Róbert,

Csóka János Pál szintén ugyanilyen megszállottak a könyvgyűjteményt illetően, s bármerre járnak az országban, egyből az antikváriumokat, könyvtárakat célozzák meg. A magyarországi cigány értelmiség is összefogott, számos kötetet, hagyatékot, kéziratot kaptunk tőlük. A cigány közösségek, a roma barátok számára is fontossá vált ez a gyűjtésünk.

– Hol lesz a helye a gyűjteménynek?

– Pár éve létrehoztuk a Rác Gyöngyi Közösségi Központot az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzatban. Ez egy 570 négyzetméter alapterületű önálló épület a Tél utcában. Baráti összefogásban tataroztuk, takarítottuk, berendeztük. Itt gyűjtjük, rendezzük a könyveket. A Központban működik az Újpesti Cigány Helytörténeti Gyűjtemény, ami egyben helyi múzeumi kiállítótér. Egy gyűjteményi rész is tartozik hozzá, ami húszévnnyi helytörténeti kutatás eredménye. A közösség számára fontos tér jött itt létre, melyben hatodik éve működik a Tanoda, ahová jelenleg hetvenkét gyermek jár délutánonként korrepetálásra, egyéni tantárgyi fejlesztésre. Van Dilinkó Gábor forradalmár és festőművészről elnevezett szobánk, ahol az 56-os cigány forradalmárok emlékének adózunk Csóka Dodi szobrász által, két darab

Belső tér a Központban

csavarhúzóval kifaragott szoborral. Dodi rendkívüli tehetség, nagyon büszke vagyok rá. Táncterem is van öltözőkkel. Próbálunk mintát teremteni a cigány önkormányzatok számára a nemzetiségi törvény lehetőségében és feladatain keresztül.

– *A Tanodába járó gyermekek mit szólnak a Gyűjtéményhez?*

– Szeretnek ide járni. Az volt az elgondolásunk, hogy a hely kicsit se hasonlítson általános vagy középiskolai körülményekre. Minőségi környezetet és a legjobb tanárokat akartuk a leghátrányosabb diákoknak. Ezt sikerült elérnünk.

– *Szerényen beszélsz magadról... Remélem, ebből a rövid beszélgetésből az olvasók is képet kapnak rólad, szívből kívánok további sikereket neked és munkatársaidnak!*

Pethes Mária
Gondola Kulturális Magazin

Zárszóként közzéteszem
Molnár István Gábor felhívását:

„Nagyon szépen kérem a fiatalokat, cigány aktivistákat, kezdjék el fölgyűjteni településük írásos és szóbeli emlékeit. Minden segítséget próbálok megadni ehhez. Például az általunk megteremtett mintát, kutatási tervet el tudom bármely érdeklődőnek juttatni. Szívesen segíték a felmerülő kérdésekben. Hogyan kell hatékonyan felgöngyöltetni a családtörténeteket? Milyen módszerrel kell keresni a levéltárakban, hogyan lehet elkezdni az egészet? Aki dolgozni akar ebben a témában, vagy kíváncsi, feltétlenül jelentkezzen! Összefoghatnánk egy országos cigány helytörténeti mozgalom megteremtéséért, hisz a magyarországi cigányság történelmét sem tudom elképzelni alapos helyi, településenkénti kutatások nélkül!”

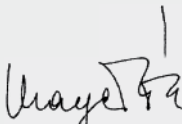
Kedves Barátunk!

Köszönjük, hogy a Filantróp Társaságnak – mely eddig a BARÁTSÁG című folyóirat kiadója volt – juttatta személyi jövedelemadójának 1%-át: **59 031 Ft**-ot. A pénzt a lap megjelenítésére fordítottuk. Kérjük, gondoljon ránk ismét, amikor 2018. évi személyi jövedelemadójának 1 százalékáról rendelkezik és kedvezményezettként a Filantróp Társaság adószámát:

18037511-1-43

tüntesse fel. Zárt borítékban, adóbevallásával együtt küldje meg az Adóhivatalnak. Fontos, hogy Ön a borítékon megadja nevét, lakcímét és adóazonosító jelét is.

Köszönettel és tisztelettel:

Mayer Éva
elnök